

דף לה.

עין משפט א.

יו"ד סימן ב סעיף א

א. שחיטת עובד כוכבים נבלה^א אפי' הוא קטן ואפי' אינו עובד עבודת כוכבים ואפי' אחרים רואים אותו.

הגה: שחיטת גר תושב^ב נבלה.

דף לה:

עין משפט ג.

יו"ד סימן קטו סעיף א

א. חלב שחלב אותו נכרי ואין ישראל רואהו אסור שמא עירב בו חלב טמא^ע. היה חולב בביתו וישראל עומד מבחוץ אם יודע שאין לו דבר טמא בעדרו מותר אפי' אין הישראל יכול לראותו שהוא חולב^פ.

אם היה לנכרי דבר טמא בעדרו והישראל יכול לראותו מבחוץ רק

ג. ממשנה חולין י"ג ע"ב ואפי' הוא קטן מרמב"ם בפ"ד מה"ש וכן פירש רש"י שם במשנה. והטעם כתב הרמב"ם שנאמר וקרא לך ואכלת מזבח, מאחר שהזהיר שמא יאכל מזבח אתה למד שזבח אסור. והרא"ש כתב הטעם דכתיב "וזבחת ואכלת" אותו שהוא בר זביחה אכול מזבח. ונפ"מ בין הטעמים גר תושב דלהרמב"ם מותר כיון שיצא מכלל העמים, ואע"ג שכתב הטור בשם הרמב"ם דגר תושב אסורה שחיטתו היינו מדרבנן משום דגדר גדרו, אבל להרא"ש ור"י אסורה שחיטת גר תושב מדאורייתא. כ"כ הט"ז בס"ק א'.

ס. היינו שקיבל עליו ז' מצוות בני נח, כמ"ש הטור בסי' קכ"ד סעיף ב'.

ע. ממשנה ע"ז דף ל"ה. לא שנא חלבו לצורכו לא שנא לצורך הישראל. ט"ז ס"ק א'. מהטור. הגם שיש סברא לומר דאם חלבו לצורכו אין חשש שמא עירב בו חלב טמא שיקלקל חלבו שטמא אינו מעמיד אפ"ה אסור. ט"ז שם.

פ. פרה החולבת ויצא דם עם החלב עיין בסי' ס"ו, ובכף החיים שם אות מ"ה, מ"ו.

חלב הקראים אם הם אוכלים ממנו מותר, מהרדב"ז בח"ב סי' ר"מ.

וכן חלב שחלבו עכו"ם לפני צדוקי אם שותה הצדוקי ממנו מותר. כף החיים אות ד', ממנהריק"ש.

פ. מ"מ צריך הישראל לשבת בצד עדרו מבחוץ, וכ"מ בב"י. כף החיים אות ה'. ואם יוצא ונכנס שם הישראל אפי' שלא בדרך קבע מותר.

ומה שנוהגים בקצת מקומות שהעכו"ם סוגר הדלת בעת החליבה משום עין הרע יש לאסור אפי' אין דבר טמא שם בבית הגוי. כף החיים אות ח' מבעל חקרי לב, וכן הסכים הזבחי צדק.

כשהוא עומד ^ז ולא כשהוא יושב מותר שירא הנכרי שמא יעמוד ויראהו, והוא שיודע הנכרי שחלב טמא אסור לישראל ^ק.

^{הגה:} ולכתחילה צריך להיות הישראל בתחילת החליבה ^ר ויראה הכלי שלא יהיה בו דבר טמא.

^{הגה:} ונהגו להחמיר שלא לחלוב בכלי שדרכו של העכו"ם לחלוב בו ^ש שמא נשארו שאריות של חלב טמא בו, אבל בדיעבד אין לחוש לכל זה ^ת.

^{הגה:} שפחות שחולבות הבהמות בבית ישראל או בדיר שלהם, כל מקום שאין בית של נכרי מפסיק ביניהם ^א ואין חשש דבר טמא מותר אפי' להניח אותם לחלוב לכתחילה אע"פ שאין שם ישראל, ואם בית נכרי מפסיק צריך שיהיה שם ישראל כשחולבת, אפי' קטן ^ב או קטנה מועילים דהנכרי ירא מפניהם.

^{הגה:} חלב העכו"ם מקצת בהמות ולא היה שם ישראל ואח"כ באו הישראל לראות חליבת האחרים בזמן הזה שאין חלב טמא מצוי כלל מותר. אבל

- ^ז. ה"ה יוצא ונכנס ג"כ מותר. ט"ז ס"ק ג'. וש"ך ס"ק ד'.
- ^ק. דאי לאו הכי לא יפחד שמא יראהו. ביאורי הגר"א אות ג'.
- ^ר. ואפי' אין דבר טמא בעדרו של הגוי דחיישינן שמא ישים העכו"ם חלב טמא בכלי קודם שבא הישראל. ב"י. ש"ך ס"ק ה'.
- ^ש. אפי' רואה בתחילה בכלי שאין בו שום דבר טמא דחיישינן לשאריות ולא ירגיש בהם הישראל. ש"ך ס"ק ז'.
- ולפ"ז אם מדיחו אפי' לכתחילה שרי. כ"כ הפר"ח באות ד'.
- ^ת. כלומר רק שיהיה שם בתחילת החליבה אפי' לא ראה בכלי, אבל הש"ך בס"ק ח' כתב דאפי' בדיעבד יש להחמיר אם לא ראה הכלי, ובשעת הדחק יש להתיר גם בלא ראה באין לו דבר טמא בעדרו. כף החיים אות י"ד.
- עיר שאין מצוי בה חלב טמא כלל מותר לקנות חלב שחלבו גוי ואין הישראל ראהו, כ"כ הפר"ח מהתשב"ץ, אלא שסיים ויש מחמירין אם לא במקום שנהגו להקל. כף החיים אות ט"ו.
- וכתב הפר"ח באות א' דבמקומנו נראה דמותר לקנות חלב גוי כיון דחלב טמא יקר מאוד ונמכר רק לשרים וגדוליהן בדמים יקרים ובודאי שאינם מערבים אותו, אבל דרך מתנה אסור מהגוי שהוא חפץ לרצות אהבו גם בדבר יקר מאוד. אבל הבית מאיר אוסר גם בחלב טמא ביוקר רב. כף החיים אות ט"ז.
- ^א. ובדיעבד מהני גם בבית גוי מפסיק בניהם. ש"ך ס"ק י"א.
- ^ב. היינו בן תשע שנים. ט"ז ס"ק ה'. וש"ך ס"ק י"ב. ואם הוא חריף ביותר מספיק בן שש ואם לא כ"כ חריף כבן שבע או שמונה. וחרף היינו שיודע ומבין אם הגוי מערב חלב טמא. כף החיים אות י"ט.

אם לא בא הישראל עד שחלב כולם דינו כחלב נכרי שאסור ^ג אע"פ שאין דבר טמא בעדרו.

הגה: חלב של נכרים אוסר כלים שנתבשל ^ד בהם כשאר איסור, אע"פ שאינו רק ספק שמא עירב דבר טמא. וכן הדין בגבינותיהם ^ה, אבל בחמאה שלהם אפי' במקום שנהגו בה איסור אינה אוסרת הכלים ^ו ולא התערובת שלה ואם נתערבה בהיתר הכל מותר כמו לגבי פת של נכרים בסי' קי"ב.

הגה: חלב של נכרים שנאסר ^ז אינו מועיל אם יעשו אח"כ גבינות או חמאה ממנו אלא נשאר באיסורו וכל מה שנעשה ממנו אסור.

עין משפט ד. יו"ד סימן קיב סעיף א

א. אסרו חכמים לאכול פת של נכרים משום חתנות ^ח.

ג. אבל הש"ך בס"ק י"ג כתב אם הבהמות והדיר של ישראל אפי' לא בא הישראל עד הסוף מותר. וכ"כ הפר"ח אות יו"ד. ובעיני תרתי גם בהמות הישראל והדיר של ישראל אבל באחד ובא הישראל רק בסוף אסור. כף החיים אות כ"א.

ד. ה"ה בנכבש בהם מעת לעת. ט"ז ס"ק ז'.

ה. וצריך ששים לבטלה ולא מספיק רוב היתר. ש"ך ס"ק י"ז. וי"א דאם נתערב חלב של היתר בחלב עכו"ם לא בעינן ששים אלא כנגד חצי החלב של עכו"ם דגם אם הגוי היה מערב חלב טמא שהוא ירוק בגוון שלו היו רואים ובודאי לצד שיש לחשוש עירב פחות ממחצית, כ"כ הפר"ח אות ד'. הגם שלא מצינו בכל הפוסקים חילוק זה בשעת הדחק יש לסמוך עליו. כף החיים אות כ"ד.

ו. מ"מ צריך רוב בתבשיל כמו בסי' קי"ב סעיף י"ד לגבי פת של עכו"ם. ט"ז ס"ק ח'.

וש"ך ס"ק י"ז. ועיין בסעיף ג' הטעם שלא גזרו בחמאה.

ז. אבל אם ידוע שדעת הגוי לעשות בחלב זה גבינות, מותר גם לישראל לעשות מחלב זה גבינות כי אין חשש שעירב חלב טמא דאינו מעמיד אבל מ"מ אסור לשתות חלב זה כמות שהוא משום חלב גוי. כף החיים אות כ"ח.

ח. ממשנה ע"ז דף ל"ה. ובגמ' ל"ה ע"ב. ושם בדף ל"ו ע"ב אמרו גזרו על פתן ושמנן משום יינן, ועל יינן משום בנותיהן ועל בנותיהן משום דבר אחר, כלומר שאם אתה מתיר לו לאכול עמו במסיבה אחת אח"כ יבואו לשתות יינו ולישא בתו ולעבוד ע"ז.

ומשמע מדברי השו"ע והרמ"א בכל הסימן דאין איסור בפת של עכו"ם אלא כשאפאו העכו"ם ואע"פ שלשו וערכו עכו"ם כל שעשה בו ישראל מעשה אפיה מותר. ש"ך ס"ק א'.

אפי' פת שעשאו עכו"ם לעצמו מותר ע"י השלכת קיסם או חיתוי כמו פת ישראל, כמו בסעיף ט'.

פת של כותי אע"פ שאינו עובד ע"ז פתו אסורה. פר"ח אות ג'.

ולענין פת של קראים יש להחמיר ולאסור פתם דומיא דגוים שהרי הם ג"כ אינם אוכלים

הגה: ואפי' במקום שאין חשש חתנות ט' אסור.

א. ב. לא אסרו אלא בפת של חמשת המינים י אבל פת קטניות ושל אורז ודוחן אינו בכלל פת סתם שאסרו.

הגה: גם אינו אסור משום בישולי נכרים אם אינו עולה על שולחן מלכים פ.

עין משפט ה. יו"ד סימן קיד פ"ה ז

ז. י. שמן ל' ודבש של נכרים מותרים ואינם נאסרים משום בישולי עכו"ם

פת שלנו, ואין זה עיקר הטעם אלא משום שמחזיקים אותם כגוים. כף החיים אות ה', משולחן גבוה אות ב'. וצ"ע היום אם הדין כך. ומותר ליקח שאור של עכו"ם ע"מ לחמץ בו העיסה אפי' למי שנזהר מפת עכו"ם, כ"כ הב"י בריש סימן זה.

פת עכו"ם אסורה משום חתנות ולא אמרו משום דכליהם אסורים כיון דסתם כלים לאו בני יומן הם, כמבאר בס"י קכ"ב סעיף ו'.

ט. כגון פת הכומרים שאין להם בנים וכן פת נערים בחורים וסריסים, מהרשב"א בתשובה סי' רמ"ח. ט"ז ס"ק א'. וש"ך ס"ק ד'.

וכן פת הנעשה בבית המלך שאין המלך מתחתן עמנו ג"כ אסור דלא פלוג. ה"ה מומר לע"ז שאין בבנותיו איסור חתנות כיון דכגוי עשוהו חכמים פתו אסורה. כף החיים אות י"א ודלא כפתחי תשובה שכתב להתיר.

י. שהם דבר חשוב ומביאים לידי קירוב דעת. ט"ז ס"ק ב'. ואם עירב חמשת מיני דגן עם דברים אחרים הולכים אחר הרוב, דבפת של עכו"ם יש להקל. משב"ז אות ב'.

מצא פת בדרך אזלינן בתר רובא ואם מחצה על מחצה הולכים להקל מספיקא דרבנן ודלא כהפר"ח שכתב להחמיר. כף החיים אות ט"ו.

כ. לא קאי על הפת דבפת אפי' אינה עולה על שולחן מלכים ג"כ אסור אלא על קטנית ודוחן דאם עולים על שולחן מלכים אסורים מצד בישולי עכו"ם. כף החיים אות ט"ז.

ובאיים הרחוקים שאין מצוי כי אם פת אורז ודוחן וקטנית הם עולים על שולחן מלכים. כ"כ הפר"ח אות ה'.

וה' מיני דגן ושאר המינים יש לכל אחד חומרא וקולא, לחמשת מיני דגן אפי' פת שאינו עולה על שולחן מלכים אסורה, וקולא שלא פשטה הגזירה בכל המקומות ובפלטר התירו משום חיי נפש.

ובשאר המינים אם אינו עולה על שולחן מלכים מותר וזו קולא, וחומרא שפשטה הגזירה בכל המקומות דין איסור בישולי גוים. ומיהו במקומות שאין מצוי כי אם פת שאר המינים יש להתיר משום חיי נפש. כף החיים אות י"ט.

ל. היינו שמן זית ודבש היינו דבש דבורים ופשוט. ומי שאוסרו הרי זה עומד בחטא גדול מפני שהמרה ע"פ בי"ד שהתירוהו. כ"כ הרמב"ם בפ"ז ממ"א, ב"י. והיינו בידוע שהוא נקי אבל אם יש חשש איסור הכל תלוי במקום ובזמן, ואפי' נתבשל השמן אין בו איסור משום בישולי עכו"ם משום שהוא נאכל כמות שהוא חי, ואין בו משום גיעולי גוים משום שהבשר פוגם השמן ומסריחו, וכן דבר שנתבשל ועשו ממנו מיני מתיקה מותר

ולא משום גיעולי נכרים. וה"ה למים חמים שלהם ^מ.

עין משפט ו.

יו"ד סימן קיג פעיף א

א. דבר שאינו נאכל כמות שהוא חי ^ג וגם עולה על שולחן מלכים ^ס

מטעם זה, ואפי' אם ידוע שאין הבשר פוגם בשמן ודבש כיון שסתם כלים אינם בני יומן אין לחוש, אם לא לדעת הרמב"ם הסובר דסתם כלים בני יומן. כף החיים אות ל"ד, ל"ה. ^מ. שנאכלים כמות שהם חיים, ורש"י פי' בע"ז דף ל"ח ע"ב משום שאין משתנים מברייתן ע"י האור. ש"ך ס"ק י'. ומשום גיעוליהם סתם כלים אינם בני יומן והוי טעם לפגם ומותרים אבל אם הם בני יומן השומן נותן במים טעם לשבח ואסורים, ודלא כהלבוש שכתב שפוגם במים. ש"ך ס"ק י"א.

^נ. מגמ' ע"ז דף ל"ח מימרא דרב שמואל בר יצחק אמר רב, ופסקו התוס' והרא"ש והר"ן כתרי לישני להקל. והטעם דעיקר הגזירה משום חתנות ודבר שאינו חשוב כ"כ אין אדם מזמין חבירו עליו. ט"ז ס"ק א'.

ולפ"ז מותר בישול של מומר דמשום חתנות ליכא, אלא שיש עוד טעם המבואר בב"י דשמא יאכילנו דברים אסורים ולפ"ז גם במומר בישולו אסור.

ולפ"ז ה"ה מומר לחלל שבת בפרהסיא או לכל התורה כולה חוץ משתים אלו שדינו כעכו"ם, כמו בסי' ב' סעיף ה', ובסי' קי"ט, וא"כ בישולו אסור. פ"ת אות א'. וכיון שיש פלוגתא בטעמים במידי דרבנן יש להקל בדיעבד. כף החיים אות א'.

^ס. לאו דוקא מלכים אלא ה"ה שרים שבארץ ההיא, כ"כ רבינו האר"י ז"ל בספר טעמי המצות פ' עקב ובשער המצות פ' וילך ור"ל אנשים חשובים שראוי מאכל זה לתת לפניהם. כף החיים אות ב'.

ואין לחלק בין דבר שנשתנה מברייתו או לא, וכך הסכימו שאר פוסקים ודלא כהר"ן. ש"ך ס"ק א'.

וקרביים וקורקבן ובני מעיים אסורים משום בישולי עכו"ם. ש"ך ס"ק ב'. ואפי' קמחין ופטריות אסורים משום בישולי עכו"ם דהם עולים משום פרפרת, כ"כ החכמת אדם כלל ס"ו אות ד', אבל הפר"ח חולק וכתב דאין עולין על שולחן מלכים, וכתב הכף החיים באות ה' דהכל לפי המקום והזמן.

ערמונים אע"פ שרוב אכילתן ע"י צליה מותרים כיון שגם נאכלים חיים, ואין בהם בישולי עכו"ם. ועיין בכף החיים אות ו'.

ללפת בו הפת או לפרפרת **ע** שבישלו **פ** נכרי אפי' בכלי ישראל אסור משום בישולי נכרים.

ד נכרי אפי' בכלי ישראל ואפילו בבית ישראל אסור משום בישולי נכרים.

עין משפט ז. יו"ד סימן קיד פ"ה י

טו. אסור ליקח מעכו"ם מיני דגים קטנים מעורבים **ע** מפני שדגים טמאים מתערבים עמהם ואינו יכול להפרידם.

טז. כבושים של עכו"ם שדרך לפעמים לתת בהם יין אסורים באכילה אבל בהנאה מותרים, ואם ידוע שהכל נותנים יין אסורים אפי' בהנאה **ק**.

הגה: ומוכרו כולו חוץ **ר** מדמי יין נסך שבו.

ע. פ"א אף שאינו עולה על שולחן מלכים ללפת בו את הפת אלא לפרפרת והיינו לקנוח סעודה נאסר משום בשולי גוים, כ"כ הטור, אבל הפר"ח באות ג' חולק וס"ל דדברים הבאים לקינוח בלבד אין בהם משום בשולי עכו"ם וכיון שהשו"ע והטור כתבו לאיסור הכי נקטינן. כף החיים אות ז'.

תבשיל של אורז יש בו משום בשולי עכו"ם. שם באות ח'. דייסה מחיטים או שעורים כתושין אין בהם משום בישולי עכו"ם. שם באות ט'. דבר הנאכל כמו שהוא חי אבל אדם אחד אינו יכול לאכלו אלא צלי בטלה דעתו אצל כל אדם ואין בו בישולי עכו"ם ומותר גם לו, ואם להיפך שרובא דעלמא אינם אוכלים אותו חי רק מיעוט אותו מיעוט בטלה דעתם וא"כ גם לדידם יש בו משום בישולי עכו"ם ואסור גם להם. שם באות י'.

ואם יש מקומות שאוכלים אותו חי ומקומות שלא, כל אחד הולך אחר מקומו. שם בכף החיים אות י"א.

ואדם חשוב צריך להחמיר בבישולי עכו"ם גם בדבר שנאכל כמות שהוא חי. כף החיים אות י"ב אף דאיכא פלוגתא.

גבינת גוי מבושלת מותרת דנאכלת חי.

פ. ה"ה צלי שדינו כבישול. כף החיים אות ט"ז.

צ. והיינו דגים קטנים שאין להם קשקשת אבל עתידים לגדול לאחר זמן וקימ"ל דמותרים, כמו בסי' פ"ג, רש"י ע"ז דף ל"ה ע"ב, וכן פ"י הרמב"ם על המשנה והברטנורא. ולפ"ז משמע דשאר דגים קטנים שיש להם קשקשים מותרים לקחת מהם שהרי יכול להבחין ביניהם ובין הטמאים. ש"ך ס"ק ט"ז.

ק. ומוכרו חוץ מדמי היין נסך שבו, וכל זה מדינא אבל לפי מה שקימ"ל בסי' קכ"ג דסתם יינם בזה"ז מותר בהנאה במקום הפ"מ ה"ה הכא. ש"ך ס"ק י"ז.

ר. ואומדין כמה הוא דרכן לערב בכיוצא באלו וימכרו חוץ מדמי אותו יין. ט"ז ס"ק י"ב.

הגה: אם ידוע שיש נכרי אחד בעיר שאינו מערב בו יין, אע"פ ששאר נכרים דרכן לערב בו יין מותר ליקח מכולם ^ש כל זמן שלא ידוע בודאי שזה עירבו ביין דתלינן לקולא שמא לא עירב בו יין, וכן כל כיוצא בזה באיסורים דרבנן.

הגה: אם ידוע שמקצת עכו"ם בודאי נותנים בו יין ומקצת בודאי אין נותנים בו יין הולכים אחר הרוב דכל דפריש מרובא פריש. אבל אסור לקנות מהם בבתייהם ^ת דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי.

עין משפט זז. יו"ד סימן קיב סעיף ב

ב. ג. יש מקומות שמקילין ולוקחים פת מאופה נכרי ^א במקום שאין שם אופה ישראל משום שהיא שעת הדחק ^ב. אבל פת של בעלי בתים אין מי שמורה בה להקל ^ג שעיקר הגזירה משום חתנות, ואם יבא לאכל פת בעלי בתים יבא גם לסעוד אצלם.

ש. אפי' מבתייהם דכל אחד ואחד שאני לוקח ממנו אני אומר שזהו שלא עירב כי לא ידוע מי זה שלא עירב רק ידוע שישנו אחד כזה, ואפי' רובן דרכן לערב כיון שאין ידוע בודאי שעירבו אין כאן קבוע שיעשה מחצה על מחצה ובוזה אמרינן שאחד שלא מערב בודאי מציל את כולם. ש"ך ס"ק י"ח. משא"כ בסיפא שידוע שבודאי עירבו בהן יין נסך אז הולכים בתר רובא. כף החיים אות נ"ב.

ת. כמבואר בסי' ק"י סעיף ג'. ש"ך ס"ק י"ט. וה"ה אם לעכו"ם יש להם חנויות הרי נעשה קבוע בחנויות שלהם ולא אמרינן כל דפריש מבתייהם מרובא פריש אלא כשהעכו"ם הולך לשוק ומוכר אבל לא לחנותו. ש"ך ס"ק י"ט. כף החיים אות נ"ד.

א. לפי שגזירת הפת לא פשטה בכל המקומות בשעה שגזרו עליה התנאים. ט"ז ס"ק ד'. ולא דמי לבישולי גוים דלא נהגו היתר בשום מקום דעל הפת יחיה האדם ומטעם זה הקילו בפת ע"י השלכת קיסם, וכן כמה דברים דלא מהני בבישולי עכו"ם, כמ"ש המחבר בסי' קי"ג סעיף ז'. ש"ך ס"ק ו'.

ב. נחתום שעוסק ג"כ בשומן איסור של דבר אחר בשעת לישה או אפיה וא"א שלא יתערב בפת ושמה נתערב עד נתינת טעם פתו אסורה.

וי"א דאפי' במקום שפת ישראל מצוי ג"כ שרי פת פלטר וכן נתפשט המנהג. כ"כ הב"ח והאחרונים, מיהו כתבו דבעשרת ימי תשובה יש להזהר אף שאדם אינו נזהר כל השנה כולה. ש"ך ס"ק ט'. וכמבואר בשו"ע אור"ח סימן תר"ג.

ג. וכן עיקר כסתמא זו דמר"ן, הגם שבסעיף ח' כתב די"א דבמקום שאין פלטר מצוי כלל מותר, וא"כ לספרדים שקבלו הוראת מר"ן יש להחמיר בפת בעה"ב כמו שכתב כאן, אבל הש"ך בס"ק י' כתב דאנן לא נוהגין כן היינו לאשכנזים הנוהגים ע"פ הרמ"א. כף החיים אות כ"ד.

הגה: ולא נקרא פת בעל הבית אלא א"כ עשאו לביתו ד אבל עשאו למכור
נקרא פת פלטר אע"פ שאין דרכו בכך.

הגה: פלטר שעשה הפת לעצמו הוי פת בעל הבית.

ד. הכלל הוא דאם אפאו למכור דינו כדין פלטר ואם אפאו לביתו הוי פת בעל הבית.
ועיין ביביע אומר ח"א סי' ה' אות י"ז. ואם פלטר עשה לעצמו אפי' מומחה הוי כפת
בעל הבית. ש"ך ס"ק י"א.